

## ОСОБЛИВОСТІ ЯДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*Великобританія почала розвивати свій варіант ядерної політики після вдалого випробування 3 жовтня 1952 року. В основу було закладено концепцію мінімального ядерного стримування, що разом з такими факторами, як «особливе партнерство» зі США та обмеження лише морськими ядерними силами сприяло перетворенню ядерної політики Великобританії на унікальне явище сьогодення. Статтю присвячено визначенню головної мети мінімального ядерного стримування Великобританії, а також виділенню та характеристиці основних принципів британської ядерної політики на сучасному етапі. Зроблено висновок, що концепція мінімального ядерного стримування лежить в основі ядерної політики Сполученого Королівства і ґрунтується на прагненні Великобританії зберегти мінімальну, але ефективну можливість ядерного стримування в ролі «останнього засобу» попередження загроз. Було виділено шість основних принципів ядерної політики Великобританії на сучасному етапі: мінімальність, співробітництво зі США та інтегрованість у систему НАТО, обмеження морським компонентом ядерної тріади та постійне стримування на морі, обмеження обставин застосування ядерної зброї, навмисна невизначеність та подвійна політика у сфері нерозповсюдження.*

**Ключові слова:** ядерна зброя; ядерна політика; мінімальне ядерне стримування; Великобританія; Сполучене Королівство.

Великобританія належить до небагатьох країн, які на початку ХХІ століття продовжують зберігати свій вплив у глобальному масштабі завдяки таким «атрибути державності», як місце постійного члена Ради Безпеки ООН, членство в ЄС, НАТО, Співдружності націй, «G7» та ядерному клубі. Ядерний статус Великобританії є важливою складовою національної безпеки країни і часто виступає детермінантом її зовнішньої політики.

Ядерна політика кожної держави-члена ядерного клубу ґрунтується на певних факторах, що роблять її унікальним явищем. У випадку Великобританії унікальність досягається за рахунок специфіки «особливого партнерства» зі Сполученими Штатами Америки, зосередженні лише на морському компоненті ядерної тріади та концепції мінімального ядерного стримування.

**Предметом** дослідження є ядерна політика Великобританії на сучасному етапі. Перед автором постають завдання з'ясувати місце концепції мінімального ядерного стримування у формуванні та функціонуванні політики Великобританії в ядерній сфері, визначити головну мету мінімального ядерного стримування в британському варіанті, виділити та дати характеристику основним принципам ядерної політики Великобританії на сучасному етапі.

Варто відзначити, що існує широке коло дослідників, що вивчають це питання. Окремі питання, що мають відношення до досліджуваної теми, були висвітлені в працях українських науковців В. Ю. Крушинського та В. А. Манжолі [1], С. П. Галаки [2] та інших. Питанням ядерної політики та ядерної стратегії Великобританії займалися російські дослідники

М. Є. Сосновський [3] та В. І. Єсін [4]. До основного масиву використаної літератури належать праці західних авторів: Дж. Бейліз [5], Г. Джайлз [6], Дж. Макбі [7], Н. Річі [8], Дж. Сімпсон [9] та інші. Також було використано широкий спектр офіційних документів [10], промов [11] та інших джерел. Незважаючи на наявний науковий доробок, недостатність комплексного досліджень серед українських науковців підкреслює актуальність дослідження.

Великобританія стала третьою ядерною державою 3 жовтня 1952 року, коли в ході операції «Ураган» в районі островів Монте-Белло на північний захід від Австралії було успішно підірвано британський ядерний вибуховий пристрій. З моменту першого випробування та прийняття ядерної зброї на озброєння Великобританія починає розвивати свій варіант ядерної політики, взявши за основу американську концепцію ядерного стримування. Проте через відсутність достатньої кількості боєзарядів і засобів доставки для ліквідації стратегічних потенціалів СРСР (Росії) чи США, британська концепція використання ядерної зброї базується на «мінімальному» варіанті стримування.

Школа «мінімального стримування» відображає уявлення У. Черчілля про те, що ключ до стримування лежить більше в «мистецтві», ніж у «букві закону» [6, с. 78]. Прихильники мінімального стримування переконані, що ядерна зброя придатна тільки для стримування ядерної загрози, тому що вона є політичною зброєю, а її військове значення мінімальне. З цією метою ядерний потенціал держави повинен обмежуватися розумною мінімальною кількістю для вико-

нання функції стримування противника, тоді як вихід за рамки такого обмеження вважається невиправданим і пов'язаним з ризиком знецінення заходів по нерозповсюдженню і денуклеризації.

На сучасному етапі **концепція мінімального ядерного стримування** задекларована в основних програмних документах Сполученого Королівства. Зокрема «Стратегічний огляд оборони та безпеки» (англ. The Strategic Defence and Security Review) [10], випущений у жовтні 2010 року, підтвердив прагнення країни зберегти мінімальну, але ефективну можливість ядерного стримування в ролі «останнього засобу» попередження загроз.

**Офіційна позиція діючого уряду Девіда Кемерона** з питання ядерної політики була висловлена прем'єр-міністром у квітні 2013 року [11]. По-перше, ядерне стримування для Великобританії сьогодні навіть важливіше, ніж це було 60 років тому. Хоча світ і змінився кардинально, але ядерна загроза не зникла з розпадом Радянського Союзу. Поява нових ядерних держав є серйозною загрозою для національної безпеки Великобританії, серед яких найбільше стурбовані викликають Іран та Північна Корея. Хоча сьогодні жодна держава не загрожує та не має наміру загрозувати незалежності чи цілісності Сполученого Королівства, проте уряд не виключає можливості, що пряма ядерна загроза може виникнути знову.

По-друге, у відповідь на заклики щодо економічної недоцільності ядерного стримування, Д. Кемерон зазначає, що національна безпека країни того варта, до того ж іншого ефективнішого і дешевшого способу не існує. З військового бюджету країни на забезпечення ядерної зброї виділяється 5–6 відсотків, що становить менше 1,5 відсотка річного доходу. Це адекватна ціна безпеки країни. Разом із тим, у «Стратегічному огляді з оборони та безпеки» 2010 року передбачено подальше скорочення кількості боеголовок на одному човні з 48 до 40, загальної кількості боеголовок до 120, а також кількість ракет на кожному човні.

По-третє, Великобританія активно підтримує тенденцію до нерозповсюдження та зменшення кількості ядерної зброї у світі. Але, на думку керівництва держави, відмова від ядерного статусу не є розумним рішенням з огляду на ситуацію у світі [11].

Переходячи до характеристики основних принципів ядерної політики Великобританії на сучасному етапі, варто зазначити, що **головна мета стримування** як «останнього засобу» полягає в попередженні найбільш небезпечних загроз безпеці Великобританії. Ядерну зброю Сполученого Королівства створено не для того, щоб користуватися нею під час конфлікту, але для того, щоб стримувати і запобігати ядерному шантажу чи актам агресії проти життєво важливих інтересів країни, які не можуть бути стримані іншими засобами [10]. Збереження за Великобританією незалежного центру прийняття рішення з питань ядерного стримування показує, що ціна атаки на життєво важливі інтереси Сполученого Королівства буде неприйнятно вищою за будь-які очікувані переваги.

У «Білій книзі з оборони» 2006 року (англ. назва The Future of the United Kingdom's Nuclear Deterrent) [12] було виділено чотири сфери, на яких сфокусовано ядерне стримування Великобританії:

– стримування агресії проти життєво важливих інтересів Великобританії чи союзників по НАТО або примусу чи шантажу з боку великої ядерної держави (можливо Росії);

– стримування агресії з боку «нових ядерних держав» або «держав-ізгоїв» (англ. »rogue» states), щоб не допустити регіонального конфлікту із застосуванням ЗМЗ;

– стримування терористів, спонсорованих державами (так як «Трайидент» не можуть бути використані проти недержавних акторів);

– загальне «залишкове» стримування для збереження миру та стабільності у нестабільному світі у трьох аспектах: по-перше, горизонтальне та вертикальне збільшення ядерної зброї; по-друге, складні регіональні конфлікти, що загрожують життєвим інтересам Великобританії; по-третє, «стратегічні потрясіння», що підривають безпеку країни на зразок подій 11 вересня.

Основні принципи ядерного стримування не змінилися з моменту закінчення холодної війни і навряд чи зміняться в майбутньому.

#### **Мінімальність**

Ще одним принципом є встановлення мінімальної кількості вражаючої потужності, необхідної для досягнення цілей стримування. Розмір ядерного арсеналу Великобританії традиційно визначався так званим «московським критерієм», тобто здатністю нанести атаку по певній кількості стратегічних об'єктів у Москві та Московській області у разі першого нападу Радянського Союзу. Із закінченням холодної війни критерії визначення кількості та типу цілей у рамках мінімального стримування визначено не було. На зміну «московському критерію» у 1993 році прийшов інший: головна мета ядерної зброї полягала у нанесенні потенційному агресору такого рівня шкоди, який знецінив би можливість вигоду від такої атаки.

Сьогодні Великобританія володіє арсеналом приблизно у 225 ядерних боеголовок, з них 160 боеголовок придатних для використання, у т. ч. близько 144 – для 48 ракет на трьох з чотирьох підводних човнах. До того ж уряд країни підтримує й подальше скорочення. Кількість боеголовок, що знаходяться в стані оперативної готовності, з рівня менше 160 одиниць скорочується до рівня 120 одиниць, що супроводжується відповідним скороченням загальної кількості боезарядів [13, с. 280–283].

#### **Співробітництво зі США та інтегрованість у систему НАТО**

Ядерний статус Великобританії не може існувати без Сполучених Штатів. «Ядерні відносини» Лондона з Вашингтоном дуже глибокі і є головним підґрунтям для «особливих відносин». Співпраця країн у сфері стратегічних ядерних озброєнь проводиться за різними напрямками: закупівля американських балістичних ракет, технічна допомога Сполучених Штатів при спорудженні англійських підводних човнів, обслуговування та зберігання як самих ракет, так і випробувального обладнання в США на американській базі підводних човнів Кінгс-Бей, штат Джорджія, оскільки Великобританія не має власних сховищ, придатних для цього, проведення випробувань [7, с. 91–95].

Ядерне стримування Сполученого Королівства також відіграє важливу роль у загальній оборонній

політиці НАТО, забезпечуючи підтримку колективної безпеки Євро-атлантичного регіону за допомогою надання своїх сил як значного гаранта безпеки країн НАТО. Британські стратегічні ядерні сили формально інтегровані в структуру Альянсу згідно з умовами Пакту Нассау 1962 року, що передбачає за ядерною зброєю не тільки захист безпеки Великобританії, але також й можливе застосування для підтримки своїх союзників по НАТО.

Під час біполярної конфронтації ядерна зброя Великобританії була частиною стратегії НАТО про «масовану відплату» [5, с. 53–65]. Із закінченням холодної війни Сполучені Штати вивели з території Великобританії всі свої ядерні озброєння. Подальше зниження ядерного потенціалу Великобританії відповідає уявленням НАТО про ядерну зброю в ролі «останнього варіанта» в його загальних сценаріях роботи.

У Стратегічній концепції НАТО, прийнятій союзниками на Лісабонському саміті в кінці 2010 року, закріплено прагнення до мети створити умови для без'ядерного світу. Проте також підтверджується, що НАТО залишатиметься ядерним Альянсом, допоки у світі ще залишатиметься ядерна зброя [14].

#### **Морський компонент ядерної триади і «постійне стримування на морі»**

Із закінченням холодної війни зникла основна загроза від головного противника – СРСР. Рівень ядерних загроз у Європі помітно знизився, що й було однією з причин обмеження британської системи доставки виключно ракетами морського базування «Трайдент». В основі сучасної доктрини британського ядерного стримування лежить принцип «постійного стримування на морі» (англ. Continuous At Sea Deterrence, CASD), що залишається практично незмінною з 1960-х років. Королівський флот Великобританії дуже пишається тим фактом безперервного ядерного патрулювання з 1968 року.

Згідно з принципом постійного стримування на морі відбувається ротація усіх чотирьох підводних човнів. За цією схемою принаймні один з чотирьох підводних човнів класу «Венгард» знаходиться на постійному оперативному патрулюванні у всеозброєнні за схемою 24/7/365. Другий підводний човен знаходиться в порту в повній бойовій готовності на підміну патрулюючому, а третій знаходиться на шляху повернення з патрулювання. Четвертий підводний човен постійно перебуває в режимі капітального ремонту [15].

У 1990-х роках почався процес переосмислення принципу постійного стримування на морі. Ідея скорочення кількості підводних човнів до трьох належить колишньому прем'єр-міністрові Великобританії Гордону Брауну, який озвучив її у вересні 2009 року у РБ ООН [8].

#### **Застосування ядерної зброї**

Великобританія офіційно обмежила обставини, за яких існує намір застосування ядерної зброї. По-перше, в 1995 році держави, що володіють ядерною зброєю, оголосили про дотримання ними так званих «негативних гарантій безпеки», які були закріплені в резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй № 984 [16], згідно з якою Великобританія не буде використовувати ядерну зброю проти держав-

учасниць Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, що не володіють ядерною зброєю, за винятком вторгнення або будь-якого іншого нападу на Сполучене Королівство, його залежні території, його збройні сили або інші війська, його союзників або на державу, з якою Королівство має зобов'язання щодо безпеки. Негативні ядерні гарантії не стосуються держав, що здійснили істотне порушення зобов'язань за ДНЯЗом, а також гарантії можуть бути переглянуті, якщо ці держави розвивають хімічну або біологічну зброю, що безпосередньо загрожує Великобританії [8].

По-друге, Великобританія юридично додала до режиму негативних ядерних гарантій майже 100 країн шляхом ратифікації Протоколів, які додаються до договорів про створення зон вільної від ядерної зброї в Латинській Америці і Карибському басейні, Південній частині Тихого океану і Африки. Ця кількість збільшиться ще на 15 країн, якщо Великобританія вирішить неврегульовані розбіжності для підписання протоколів до договорів про встановлення без'ядерних зон у регіонах Південно-Східної Азії та Центральної Азії.

По-третє, Великобританія прийняла консультативний висновок Міжнародного Суду про «законність застосування або загрози застосування ядерної зброї» 1996 року, за яким загроза або застосування ядерної зброї в цілому суперечить нормам міжнародного права і, зокрема, принципам і нормам гуманітарного права через надзвичайну деструктивність вибуху, а також запальний та радіаційний ефект ядерної зброї [17].

У 2010 році Великобританія оголосила, що використання нею ядерної зброї можливе тільки в надзвичайних обставинах самооборони, включаючи захист союзників по НАТО, і відповідно до інших міжнародних правових зобов'язань [18].

#### **Навмисна невизначеність**

Сполучене Королівство дотримується політики навмисної невизначеності в питаннях точної кількості, місця розташування і характеру стратегічного розгортання національних ядерних сил стримування. На думку експертів, збереження відносної невизначеності стосовно умов і масштабів застосування ядерної зброї підвищує ступінь ризику для потенційного агресора [12].

#### **Подвійна політика у сфері нерозповсюдження**

Великобританія послідовно розглядає ядерне роззброєння та подальше нерозповсюдження як довгострокову мету свого зовнішньополітичного курсу і є однією з перших учасників Договору про нерозповсюдження ядерної зброї 1968 року. Проте для Великобританії є характерним дотримання так званої «подвійної політики» (dual-track policy) в цьому питанні, головна суть якої полягає в поєднанні одразу двох протилежних тенденцій – переконанні в необхідності повного ядерного роззброєння разом із небажанням відмовлятися від мінімального ядерного стримування [13, с. 280–283]. З одного боку, протягом майже всієї холодної війни послідовні британські уряди підтримували ідею загального ядерного роззброєння як кінцевої мети, проте вважали неприйнятною відмову від ядерної зброї в односторонньому форматі. Відмова від ядерної зброї не тільки знизить статусну роль і зменшить вплив Великобританії на міжнародній арені, але й розбалансує систему ядерного стримування.

мування в Європі і світі. Великобританія одна з передових країн як у темпах скорочення свого ядерного арсеналу, так і у продукуванні великої кількості ініціатив з розгляду колективних кроків у напрямку ядерного роззброєння та нерозповсюдження, що повністю відповідає сучасним міжнародно-правовим зобов'язанням.

Підсумовуючи викладене вище, можна відзначити:

– концепція мінімального ядерного стримування лежить в основі ядерної політики Сполученого Королівства. Вона була сформована на базі американського варіанта стримування з урахуванням британської специфіки. По-перше, це відсутність достатньої кількості боєзарядів і засобів доставки для повної ліквідації стратегічних потенціалів ймовірного противника (традиційно СРСР, пізніше Росії). По-друге, це переконання у пріоритетності політичних, а не військових мотивів у бажанні володіти ядерною зброєю;

– на сучасному етапі концепція мінімального ядерного стримування ґрунтується на прагненні Великобританії зберегти мінімальну, але ефективну можливість ядерного стримування в ролі «останнього засобу» попередження загроз;

– головною метою ядерного стримування як «останнього засобу» є попередження найбільш небезпечних загроз безпеці Великобританії чи союзників по НАТО, агресії проти її життєво важливих інтересів з боку «нових ядерних держав», «держав-ізгоїв» чи терористів, спонсорованих державами, а також збереження миру та стабільності у нестабільному світі;

– було виділено шість основних принципів ядерної політики Великобританії на сучасному етапі: 1) мінімальність, тобто нанесення потенційному агресору такого рівня шкоди, який знецінив би можливу вигоду від такої атаки; 2) співробітництво зі США та інтегрованість у систему НАТО; 3) обмеження стратегічних ядерних сил лише морським компонентом ядерної тріади та постійне стримування на морі; 4) обмеження обставин, за яких можливе застосування Великобританією ядерної зброї; 5) навмисна невизначеність у питаннях точної кількості, місця розташування і характеру стратегічного розгортання національних ядерних сил стримування; 6) подвійна політика у сфері нерозповсюдження ядерної зброї.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Манжол В. А. Міжнародні відносини та світова політика : підручник / В. А. Манжол, В. Ю. Крушинський, С. П. Галака, С. В. Андрущенко, М. М. Білоусов ; ред.: В. А. Манжол ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Київ. ун-т, 2010. – 863 с.
2. Галака С. П. Проблема нерозповсюдження ядерної зброї у міжнародних відносинах : монографія / Сергій Павлович Галака ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2002. – 278 с.
3. Сосновский М. Ядерная политика и ядерное оружие Великобритании [Електронний ресурс] / Михаил Евгеньевич Сосновский // Национальная оборона. – № 2. – 2006. – Режим доступу : <http://www.iss-atom.ru/pub/pub-97.pdf>.
4. Есин В. И. Ядерная стратегия Великобритании [Електронний ресурс] / Виктор Иванович Есин // Армейский весник. – 31 января. – 2013. – Режим доступу : <http://army-news.ru/2013/01/yadernaya-strategiya-velikobritanii/>.
5. Baylis J. British Nuclear Doctrine: The 'Moscow Criterion' and the Polaris Improvement Programme. Contemporary British History / J. Baylis. – Spring 2005. – Vol. 19. – 320 p.
6. Giles G. Minimum Nuclear Deterrence Research: Final Report [Electronic resource] / Gregory Giles // Washington, D.C.: SAIC Strategic Group for Defense Threat Reduction Agency. – May 2003. – Mode of access : <http://www.bits.de/NRANEU/docs/MinimumNuclearDeterrencePhase2.pdf>.
7. Mackby J. U.S.-UK Nuclear Cooperation After 50 Years / Jenifer Mackby, Paul Cornish. – CSIS, 2008. – 410 p.
8. Ritchie N. UK nuclear weapons policy: deconstructing 'minimum deterrence' [Electronic resource] / Nick Ritchie // The British International Studies Association (BISA). – Mode of access : [http://bisa.ac.uk/index.php?option=com\\_bisa&task=download\\_paper&no\\_html=1&passed\\_paper\\_id=272](http://bisa.ac.uk/index.php?option=com_bisa&task=download_paper&no_html=1&passed_paper_id=272).
9. Simpson J. Deterrence, Disarmament, Non-Proliferation and UK Trident. Discussion Paper 4 of the BASIC Trident Commission / John Simpson. – March 2013. – London: British American Security Information Council (BASIC). – P. 17.
10. Securing Britain in an Age of Uncertainty: The Strategic Defence and Security Review [Electronic resource]. – October 2010. – Access mode : <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20121015000000.pdf>.
11. David Cameron: We need a nuclear deterrent more than ever [Electronic resource] // The Telegraph. – April 3. – 2013. – Access mode : <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/david-cameron/9969596/David-Cameron-We-need-a-nuclear-deterrent-more-than-ever.html>.
12. The Future of the United Kingdom's Nuclear Deterrent [Electronic resource] // British Government. – December 2006. – Mode of access : [https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment\\_data/file/27378/DefenceWhitePaper2006\\_Cm6994.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/27378/DefenceWhitePaper2006_Cm6994.pdf).
13. СІПІ 2013: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека / пер. з англ. ; Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О. Разумкова; Редкол. укр. вид.: Л. Шангіна (головний редактор) та ін. – К. : Заповіт, 2014. – С. 280–283.
14. NATO's nuclear forces [Electronic resource] // North Atlantic Treaty Organisation. – May 11. – 2012. – Mode of access : [http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics\\_50068.htm](http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_50068.htm).
15. A Progressive Nuclear Policy. Rethinking Continuous-At-Sea Deterrence [Electronic resource] / Nick Ritchie And Paul Ingram // RUSI Journal. – April/May 2010. – Vol. 155 No. 2. – Mode of access : [http://www.basicint.org/sites/default/files/rusi\\_ritchie\\_and\\_ingram.pdf](http://www.basicint.org/sites/default/files/rusi_ritchie_and_ingram.pdf).
16. United Nations Security Council Resolution 984 [Electronic resource] // United Nations. – 1995. – Mode of access : <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N95/106/06/PDF/N9510606.pdf>.
17. Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons. Advisory Opinion of 8 July 1996 [Electronic resource] // International Court of Justice. – Mode of access : <http://www.icj-cij.org/docket/files/95/7497.pdf>.

18. UK nuclear deterrence – Maintaining an effective, independent nuclear deterrent [Electronic resource] // British Government. – Access mode : <https://www.gov.uk/government/policies/maintaining-an-effective-independent-nuclear-deterrent/supporting-pages/uk-nuclear-deterrence>.

**А. А. Калачёва,**

*Институт международных отношений Киевского  
национального университета имени Т. Шевченко, г. Киев, Украина*

### **ОСОБЕННОСТИ ЯДЕРНОЙ ПОЛИТИКИ ВЕЛИКОБРИТАНИИ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ**

*Великобритания начала развивать свой вариант ядерной политики после удачного испытания 3 октября 1952 года. В основу была заложена концепция минимального ядерного сдерживания, вместе с такими факторами как «особое партнерство» с США и ограничения только морскими ядерными силами способствовало превращению ядерной политики Великобритании на уникальное явление современности. Статья посвящена определению главной цели минимального ядерного сдерживания Великобритании, а также выделению и характеристике основных принципов британской ядерной политики на современном этапе. Сделан вывод, что концепция минимального ядерного сдерживания лежит в основе ядерной политики Соединенного Королевства и основывается на стремлении Великобритании сохранить минимальную, но эффективную возможность ядерного сдерживания в роли «последнего средства» предупреждение угроз. Было выделено шесть основных принципов ядерной политики Великобритании на современном этапе: минимальность, сотрудничество с США и интегрированность в систему НАТО, ограничения морским компонентом ядерной триады и постоянное сдерживание на море, ограничения обстоятельств применения ядерного оружия, умышленное неопределенность и двойная политика в сфере нераспространения.*

**Ключевые слова:** ядерное оружие; ядерная политика; минимальное ядерное сдерживание; Великобритания; Соединенное Королевство.

**O. Kalachova,**

*Institute of International Relations of T. Shevchenko  
National University of Kyiv, Kiev, Ukraine.*

### **FEATURES OF THE UK'S NUCLEAR POLICY AT THE PRESENT STAGE**

*The United Kingdom began to develop its own version of the nuclear policy after a successful test of the British nuclear explosive device in 1952, October 3.*

*The subject of the research is the study of the UK's nuclear policy. This paper focused on clarifying the place of the minimum nuclear deterrence in the formation and functioning of the UK's nuclear policy, identifying the main goal of the British version of minimum nuclear deterrence, extracting and characterizing the basic principles of the UK's nuclear policy at the present stage.*

*The UK's nuclear policy is based on the concept of minimum nuclear deterrence. This factor as well as the 'special partnership' with the United States and focusing only on the marine component of the nuclear triad helped to transform the UK's nuclear policy on the unique phenomenon of the present world.*

*It is concluded that the concept of minimum nuclear deterrence underlies the nuclear policy of the United Kingdom and based on the desire of the United Kingdom to maintain a minimum effective nuclear deterrent as the ultimate means to deter the most extreme threats. There are six basic principles of the UK's nuclear policy distinguished at the present stage: the minimalism, cooperation with the United States and integration in NATO, focusing only on the marine component of the nuclear triad and Continuous At Sea Deterrence (CASD), limiting the circumstances of use of nuclear weapons, the deliberate ambiguity and 'dual-track' policy in the sphere of non-proliferation.*

**Keywords:** nuclear weapons, nuclear policy of minimum nuclear deterrence, United Kingdom, United Kingdom.

**Рецензенти:** *Семенченко Ф. Г.*, д-р політ. наук, професор;  
*Бобіна О. В.*, канд. політ. наук, доцент.